

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHĽAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie IX./2022
Senát III

Nález:

spisová značka	III. ÚS 333/2021
populárny názov	Dovolanie - preskúmanie dôvodnosti námietok
sudca spravodajca	Peter Straka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	25.08.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Pokiaľ sťažovateľka v dovolaní namietala absolútny nedostatok odôvodnenia odvolacieho súdu vo vzťahu ku konkrétnym právnym/skutkovým otázkam, potom úlohou odvolacieho súdu bolo preskúmať, či: - námietky sťažovateľky sú podstatné, a to s ohľadom na stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania (stranou sporu), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania; a - ak ide o také námietky, ktoré majú podstatný význam, či sa s týmito námietkami odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal, a to ústavne súladným spôsobom.
skutkový stav a základné fakty	Žalobca sa žalobou proti sťažovateľke doručou okresnému súdu domáhal náhrady straty na zárobku, náhrady škody na zdraví a náhrady nemajetkovej ujmy z titulu nezákonnej väzby. Okresný súd rozsudkom z 8. júna 2017 žalobe v časti vyhovel, zaviazal sťažovateľku zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy, náhradu škody na zdraví a vo zvyšku žalobu zamietol. Krajský súd na odvolanie sťažovateľky rozsudkom z 19. júna 2018 potvrdil rozsudok okresného súdu. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol. Podľa najvyššieho súdu pokiaľ sťažovateľka namietala dôveryhodnosť znaleckého posudku a zároveň za procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) považovala nesprávny právny záver súdov nižších inštancií, nesprávne vykonávanie dokazovania či obstarávanie skutkových podkladov v procese zisťovania skutkového stavu, najvyšší súd uviedol, že nesprávne posúdenie veci (nesprávne vyriešenie niektorej právnej otázky súdom) nemožno považovať za vadu zmätočnosti. Podľa najvyššieho súdu nebol daný ani dôvod prípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pretože odvolací súd sa podľa jeho názoru neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, a preto dovolanie sťažovateľky odmietol ako neprípustné [§

	<p>447 písm. c) CSP].</p> <p>Sťažovateľka v podanej sťažnosti tvrdí, že dovolací súd v napadnutom uznesení nevenoval pozornosť podstatným námietkam sťažovateľky, tvrdí že nepožadovala, aby najvyšší súd akýmkoľvek spôsobom hodnotil znalecký posudok, ale aby zhodnotil postup odvolacieho súdu, ktorý v odôvodnení celkom zjavne neposkytol odpovede na podstatné námietky sťažovateľky. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je argumentácia, že najvyšší súd nesprávne posúdil charakter dovolacích námietok sťažovateľky, a preto svojvoľne odmietol dovolanie sťažovateľky pre neprípustnosť.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Z podaného dovolania sťažovateľky vyplýva, že vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietala, že odvolací súd: - sa v napadnutom rozsudku nijakým spôsobom nevyjadril k sťažovateľkou namietanej zmätočnosti a nejasnosti uplatneného nároku na náhradu škody na základe viacerých titulov, čo malo podľa sťažovateľky za následok nemožnosť ustálenia príčinnej súvislosti medzi uplatnenou škodou na zdraví a titulom; - nevysporiadal sa ani s námietkami sťažovateľky vo vzťahu k relevantnosti, dôveryhodnosti a záverom znaleckého posudku; - nedal sťažovateľke žiadnu odpoveď ani na podstatnú námietku, že keďže znalec nebol ošetrojúcim lekárom žalobcu, nebol oprávnenou osobou na stanovenie bodového hodnotenia poškodenia zdravia žalobcu; - nevyjadril sa k námietke sťažovateľky, že v prípade bodového ohodnotenia poškodenia zdravia, v akej výške ako bolo určené v prípade žalobcu, bol posudok povinný potvrdiť prednosta príslušného odborného oddelenia; - opomenul vyjadriť sa aj k výške náhrady škody na zdraví, ktorá mala byť (v prípade akceptovania znaleckého posudku) určená vo výške 3 983,27 eur; a - sám ešte viac zneprehľadnil situáciu, keď v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že škoda na zdraví mala vzniknúť žalobcovi v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním a na inom mieste uviedol, že žalobcovi škoda na zdraví vznikla v príčinnej súvislosti s jeho väzobným stíhaním.</p> <p>V tomto prípade je nepochybné a z dovolania aj celkom zrejmé, že sťažovateľka vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu namietala nie „dôveryhodnosť znaleckého posudku, nesprávny právny záver súdov, či nesprávne vykonanie dokazovania, obstarávanie skutkových podkladov“, ako to uvádza najvyšší súd, ale skutočnosť, že odvolací súd sa podľa jej názoru žiadnym spôsobom nevysporiadal s jej námietkami, ktoré podrobne a celkom konkrétne uviedla v dovolaní. Je tiež celkom zrejmé, že najvyšší súd dovolacie námietky sťažovateľky nesprávne uchopil, a tak namiesto toho, aby preskúmal ich dôvodnosť, dovolanie odmietol, a to bez jeho meritórneho preskúmania. Pokiaľ sťažovateľka namietala absolútny nedostatok odôvodnenia odvolacieho súdu vo vzťahu ku konkrétnym právnym/skutkovým otázkam, potom úlohou dovolacieho súdu bolo preskúmať, či: - námietky sťažovateľky sú podstatné, a to s ohľadom na stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania (stranou sporu), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania; a - ak ide o také námietky, ktoré majú podstatný význam, či sa s týmito námietkami odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal, a to ústavne súladným spôsobom.</p> <p>Ústavný súd konštatuje, že v tomto prípade neboli podmienky na prístup k dovolaciemu súdu rešpektované zo strany dovolacieho súdu spôsobom zjavne arbitrárnym a neopodstatneným a preto bolo vyslovené, že namietaným rozhodnutím najvyššieho súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy s tým, že sa napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušuje a vec sa najvyššiemu súdu vracia na ďalšie konanie.</p>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	

súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	zodpovednosť-za škodu spôsobenú rozhodnutím alebo postupom orgánu verejnej moci väzba

spisová značka	III. ÚS 361/2022
populárny názov	Nahradenie väzby peňažnou zárukou
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	25.08.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 1 písm. c Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Paušálne formulovaný hodnotiaci záver všeobecného súdu vychádzajúci z prezumpcie nezákonnosti finančnej čiastky mienenej na zapltenie peňažnej záruky ako náhrady väzby a vyžadovanie unesenia bremena preukazovania ich zákonného pôvodu sťažovateľom, resp. trestne nestíhanou osobou ponúkajúcou peňažnú záruku (v dôsledku čoho nemožno väzbu nahradiť miernejším alternatívnym prostriedkom), nie je bez primeraného dôkazného základu ústavne akceptovateľný. Nie je ústavne akceptovateľné obmedzenie sťažovateľa na osobnej slobode na základe toho, že sťažovateľ popiera vinu zo skutku, ktorý sa mu dáva za vinu. Takýto prístup nie je z hľadiska konštrukcie obhajoby v rozpore s platným právom. Ak by ústavný súd doviedol toto posolstvo myšlienky všeobecného súdництва do dôsledkov, nahradenie väzby by nebolo možné v žiadnej veci, v ktorej obvinený popiera vinu.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľovi bolo uznesením o vznesení obvinenia z 9. novembra 2021 vznesené obvinenie pre zločin lúpeže v súbehu so zločinom obmedzovania osobnej slobody a v súbehu s prečinom porušovania domovej slobody spáchaných formou účasti na tom skutkovom základe, že sťažovateľ mal ako účastník na trestnej činnosti poskytovať spoluobvineným za podiel na lupe ubytovanie a osobné motorové vozidlo potrebné na páchanie trestnej činnosti. Uznesením okresného súdu z 11. novembra 2021 v spojení s uznesením krajského súdu zo 7. decembra 2021 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Žiadosťou zo 16. februára 2022 sa sťažovateľ domáhal prepustenia z väzby na slobodu, prípadne nahradenia väzby niektorým z alternatívnych inštitútov. Uznesením okresného súdu bola predmetná žiadosť zamietnutá. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ 4. apríla 2022 sťažnosť, ktorá bola uznesením krajského súdu zamietnutá ako nedôvodná, a to pokiaľ ide o prepustenie z väzby, ako aj pokiaľ ide o jej nahradenie niektorým z miernejších inštitútov. Jadrom podanej ústavnej sťažovateľa sú v podstate štyri námietky. Sťažovateľ poukazuje na (i) skutočnosť, že dosiaľ nebol celkom štyrikrát súdne trestaný a nikdy sa nedopustil násilnej trestnej činnosti, (ii) nedostatky procesu dokazovania, (iii) pomalý postup orgánov činných v trestnom konaní pri jeho väzobnom stíhaní a (iv) nedostatok odôvodnenia uznesenia krajského súdu vo vzťahu k možnostiam nahradenia jeho väzby alternatívnym opatrením.
z odôvodnenia	Pokiaľ ide o prvú sťažnostnú námietku, ústavný súd podotýka, že v uznesení krajského súdu bolo ustálené a korigované, že sťažovateľ bol dosiaľ trestne stíhaný jedenkrát. Na uvedenú korekciu opätovne poukázal krajský súd aj vo svojom vyjadrení. Ústavný súd je toho názoru, že v danom prípade šlo o chybu písárskeho rázu, ktorá bola eliminovaná v rámci sústavy všeobecného súdництва.

Ústavný súd preto v tejto časti vyhodnotil sťažnostnú argumentáciu ako nedôvodnú.

Sťažovateľ v ďalšej argumentácii vyjadruje nespokojnosť s tvrdením všeobecných súdov o tom, ako bolo ustálené, že jeho spolupáchatelia prišli na územie Slovenskej republiky výlučne s cieľom páchať trestnú činnosť, o ktorej bol sťažovateľ uzročený, pričom sa jej mal zúčastniť aj ako vodič. V tejto súvislosti ústavný súd v zhode so závermi všeobecných súdov upriamuje pozornosť sťažovateľa na výpoveď spoluobvineného, z ktorej predbežne vyplýva opak. Na margo tejto námietky ústavný súd v súlade so svojou ustálenou praxou zároveň poznamenáva, že tak, ako už podotkol krajský súd, rozhodnutie o väzbe nie je rozhodnutím o vine či nevine obvineného, ale rozhodnutím o dôvodnosti vzneseného obvinenia v procese prebiehajúceho a stále neukončeného zabezpečovania dôkazov. Pri rozhodovaní o väzbe sa všeobecný súd nezameriava na hodnotenie viny obvineného, obhajoby obvineného alebo dôkazov spôsobom upraveným v § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Súd pri rozhodovaní o väzbe skúma predovšetkým to, či sú splnené materiálne a formálne podmienky rozhodnutia o väzbe. Ústavný súd preto v tejto časti ústavnú sťažnosť taktiež vyhodnotil ako nedôvodnú.

Sťažovateľ argumentuje, že orgány činné v trestnom konaní dosiaľ nevypočuli bližšie neidentifikovaného svedka, ktorého výpoveď by mala byť sťažovateľovi na prospech. Tieto argumenty však sťažovateľ neuplatnil v konaní pred všeobecnými súdmi. Ak sťažovateľ túto argumentáciu uplatnil až v konaní pred ústavným súdom, nie je splnený základný predpoklad prípustnosti ústavnej sťažnosti podľa § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ani v tejto časti preto ústavnej sťažnosti nemožno priznať úspech.

Sťažovateľ poukazoval na neodstránenie rozporov vo výpovedi sťažovateľa a výpovedi konfrontáciou. Ústavný súd podotýka, že skutku, ktorý sa sťažovateľovi dáva za vinu, sa mala dopustiť organizovaná skupina. S uvedeným súvisí zrejma časová náročnosť vyšetrovania. Orgány činné v trestnom konaní v doterajšom priebehu trestného konania vykonali výsluch sťažovateľa, obstarali dôkazy o užívateľskom práve sťažovateľa k nehnuteľnosti a realizovali aj ďalšie úkony, ktoré bezprostredne súvisia so sťažovateľovým trestným stíhaním. Nie je teda pravdivé tvrdenie, že orgány činné v trestnom konaní vo vzťahu k sťažovateľovi nevykonali žiaden úkon. Trestné stíhanie sa vedie voči cudzím štátnym príslušníkom, dokonca z rozličných krajín. Ústavný súd preto v tejto časti ústavnú sťažnosť vyhodnotil ako nedôvodnú.

Vo vzťahu k možnostiam nahradenia väzby sťažovateľa miernejším opatrením dáva ústavný súd do pozornosti, že odôvodnenie uznesenia krajského súdu sa v podstate obmedzuje na odkaz na odôvodnenie uznesenia okresného súdu. Sťažovateľova manželka ponúkla finančné prostriedky pre účely zloženia peňažnej záruky ako prostriedku nahradzujúceho sťažovateľovu väzbu. Tieto financie si požičala od matky sťažovateľa na základe zmluvy o pôžičke. Okresný súd v tejto súvislosti argumentoval, že nepovažoval za preukázanú legalitu pôvodu predmetných peňažných prostriedkov. Ústavný súd je v odpovedi na uvedené toho názoru, že všeobecné súdy svoju argumentačnú schému stavajú v tejto veci do polohy prezumpcie nezákonnosti finančnej čiastky mienenej na zaplatenie peňažnej záruky, pričom sťažovateľa, ba dokonca jeho manželku ako trestne nestíhanú osobu by malo ťažiť bremeno preukazovania ich zákonného pôvodu. Ak bude predmetné bremeno neunesené, predmetné finančné prostriedky platia za nezákonné. V tomto dôsledku nemožno väzbu nahradiť miernejším alternatívnym prostriedkom. Podľa názoru ústavného súdu takto paušálne formulovaný hodnotiaci záver nie je bez primeraného dôkazného základu ústavne akceptovateľný.

Vo vzťahu k možnostiam nahradenia väzby ďalej sťažovateľ argumentoval, že má na území Slovenskej republiky trvalé bydlisko a rodinu, konkrétne manželku, dve deti a matku, o ktorú sa stará, podniká, má stály príjem z podnikateľskej

	<p>činnosti a v minulosti sa nedopustil trestnej činnosti násilného charakteru. Tiež podotkol, že sa naňho hľadí, akoby nebol trestne stíhaný. V odpovedi na uvedené sa všeobecné súdy obmedzili na všeobecné konštatovania, že účel väzby možno v sťažovateľovom prípade dosiahnuť iba jej priamym výkonom, sťažovateľom tvrdené okolnosti nie sú postačujúce na eliminovanie rizika, že nebude pokračovať v trestnej činnosti, pričom záujem spoločnosti a poškodených prevažuje nad právom obvineného na osobnú slobodu, keďže je dôvodne podozrivý z páchania trestnej činnosti, ktorá sa mu dáva za vinu. Takáto argumentácia sa ústavnému súdu javí ako formálna, pretože konkrétne a priliehavo nereaguje na celkom konkrétne skutkové okolnosti prezentované sťažovateľom, ktorými dôvodil v prospech nahradenia väzobného stíhania menej invazívnym opatrením.</p> <p>Popritom všeobecné súdy nenahradili sťažovateľovu väzbu aj s poukazom na jeho nekritický postoj k veci. Uvedený argument podľa názoru ústavného súdu vyvoláva dojem, že obmedzenie sťažovateľa na osobnej slobode by malo byť legitimizované v podstate tým, že sťažovateľ popiera vinu zo skutku, ktorý sa mu dáva za vinu. Takýto prístup však nie je z hľadiska konštrukcie obhajoby v rozpore s platným právom. Ak by ústavný súd doviedol poslanstvo myšlienky všeobecného súdnictva do dôsledkov, nahradenie väzby by nebolo možné v žiadnej veci, v ktorej obvinený popiera vinu.</p> <p>Z uvedených dôvodov treba uznesenie krajského súdu, ktoré v podstate odobrilo zbavenie osobnej slobody sťažovateľa, v aspekte nenahradenia väzby miernejším prostriedkom kvalifikovať ako ústavne neudržateľné. Ústavná neudržateľnosť spočíva v tom, že uznesenie krajského súdu je v prezentovaných intenciách odôvodnené nedostatočne. To je dôvodom, prečo ústavnému súdu neostalo iné, len pristúpiť k zrušeniu uznesenia krajského súdu. Ústavný súd nevrátil vec krajskému súdu na nové konanie a rozhodnutie vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľova väzba bola uznesením krajského súdu z 11. júla 2022 nahradená prijatím písomného sľubu sťažovateľa, nad sťažovateľom bol ustanovený dohľad probačného a mediačného úradníka a sťažovateľ bol prepustený na slobodu.</p> <p>Ústavný súd na preto rozhodol, že uznesením krajského súdu zo 7. apríla 2022 bolo porušené základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2, 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľa na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 4 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd a uznesenie krajského súdu zo 7. apríla 2022 zrušil.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>väzba-peňažná záruka väzba-nahradenie väzby väzba-väzba v prípravnom konaní</p>

Uznesenie:

<p>spisová značka</p>	<p>III. ÚS 499/2022</p>
<p>populárny názov</p>	<p>Trovy konania</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Peter Straka</p>
<p>druh konania</p>	<p>konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>25.08.2022</p>
<p>dotknuté články ústavy</p>	<p>Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>

a medzinárodných zmlúv	<p>čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p>
analytická právna veta	<p>Rozhodovanie všeobecných súdov v otázke oceneniteľnosti predmetu konania pre účely výpočtu trov právneho zastúpenia je pestré a všeobecné súdy podobné situácie posudzujú rozdielne, zvlášť pokiaľ ide o určovacie žaloby. Za peniazmi oceneniteľný predmet konania sú považované spory, v ktorých ide o určenie vlastníckeho práva k veci (II. ÚS 478/2014, I. ÚS 119/2012). Naopak, za peniazmi neoceneniteľný predmet konania sa považujú napríklad konania o určenie neplatnosti právneho úkonu (3MCdo/9/2009, 2MCdo/8/2009), konania o určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok (1ObdoV/43/2011) alebo incidenčné konania (1M ObdoV/17/2006, 5Obo/48/2014, porovnaj tiež III. ÚS 534/2011).</p> <p>Pri vyčíslení trov konania pri určovacích sporoch potrebné rozlišovať dve kategórie. Do prvej kategórie patria spory, ktorých predmetom je definitívne určenie a výsledkom je rozsudok, ktorého účinkom je nadobudnutie konkrétnej (peniazmi oceneniteľnej) hodnoty. Druhú kategóriu tvoria spory, ktorých predmetom nie je definitívne určenie, ale určenie quasi prejudiciálne – na účely vysporiadania iného právneho vzťahu. Pôjde o určovacie spory, ktorých výsledkom nebude konečná súdna ochrana, ale na účel dosiahnutia jej definitívneho hmatateľného účinku sa nárok musí žalovať samostatne zo zákonných dôvodov. V týchto prípadoch nie je možné hodnotu predmetu sporu vyjadriť v peniazoch, čo opodstatňuje aplikáciu § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v platnom znení</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovatelia sa podanou žalobou na okresnom súde domáhali proti žalovanému 1/ a žalovanému 2/ určenia neplatnosti právnych úkonov – vyhlásenia o uznaní dlhu a súhlasu s exekúciou. Podanú žalobu odôvodnili tým, že na základe sporných právnych úkonov prebieha voči nim exekučné konanie, v ktorom si žalovaný 1/ uplatňuje nárok na zaplatenie sumy z titulu nesplatennej časti pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvy o úvere uzatvorenej medzi žalovaným 1 a žalovaným 2, avšak voči žalovanému 2, ktorý je hlavným dlžníkom, exekučné konanie vedené nie je. Podaním z 26. júna 2018 sťažovatelia vzali podanú žalobu v celom rozsahu späť s odôvodnením, že žalovaný 2 v priebehu konania na okresnom súde uhradil žalovanému 1 vymáhanú pohľadávku. Na základe uvedeného považovali za preukázané, že procesné zastavenie konania zavinieli žalovaní, a tak navrhli konanie zastaviť a priznať im nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Okresný súd uznesením z 2. októbra 2018 konanie zastavil a priznal sťažovateľom nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Uznesením zo 6. augusta 2021 okresný súd zaviazal žalovaných zaplatiť sťažovateľom trovy konania vo výške 1 347,94 eur pozostávajúce z iných trov konania (82,50 eur) a trov ich právneho zastúpenia (1 265,44 eur). 4. Proti tomuto uzneseniu podali sťažovatelia sťažnosť, ktorú odôvodnili tým, že vyšší súdny úradník pri určení výšky trov konania vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, konkrétne, že určil základnú sadzbu tarifnej hodnoty ako 1/13 výpočtového základu z dôvodu, že nemožno predmet konania oceniť v peniazoch. Sťažovatelia uviedli, že aj v konaní o určenie neplatnosti právneho úkonu je možné vychádzať z hodnoty oceneniteľného záväzku. Okresný súd namietaným uznesením zmenil uznesenie vyššieho súdneho úradníka a žalovaných zaviazal sťažovateľom zaplatiť trovy konania vo výške 1 426,44 eur, pozostávajúce z iných trov konania (82,50 eur) a trov ich právneho zastúpenia (1 343,94 eur).</p> <p>Sťažovatelia považujú namietané uznesenie okresného súdu za arbitrárne. Okresný súd mal pri určení odmeny za úkon právnej služby vychádzať z hodnoty pohľadávky 305 709,86 eur. Hodnota jedného úkonu právnej služby by tak namiesto 1/13 výpočtového základu bola 1 556,12 eur.</p>
z odôvodnenia	<p>Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v námietke sťažovateľov, že okresný súd v rámci určenia výšky trov konania vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, a to z neoceneniteľnej povahy predmetu sporu.</p> <p>Ústavný súd v súlade so svojou stabilnou judikatúrou v prvom rade poukazuje na</p>

skutočnosť, že rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania 4 na súdnu ochranu, resp. jeho právo na spravodlivé súdne konanie (II. ÚS 56/05, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 23. 9. 1997 vo veci Robins proti Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska). V prípadoch, keď sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou, resp. dohovorom zaručených práv rozhodnutím všeobecného súdu týkajúcim sa náhrady trov konania, je však ústavný súd (aj vo svojej doterajšej judikatúre) zdržanlivý, vychádzajúc z toho, že problematika trov konania má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, a preto k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania pristupuje iba výnimočne (porovnaj m. m. IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, IV. ÚS 583/2018). Otázka náhrady trov konania dosahuje ústavnoprávnu dimenziu len vtedy, pokiaľ by bol v procese interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu zo strany všeobecného súdu obsiahnutý prvok svojvôle alebo extrémny rozpor s princípom spravodlivosti (napr. v dôsledku prepíateho formalizmu) či celkom nedostatočného odôvodnenia vydaného rozhodnutia.

Ústavný súd si je vedomý toho, že rozhodovanie všeobecných súdov v otázke oceníteľnosti predmetu konania pre účely výpočtu trov právneho zastúpenia je pestré a všeobecné súdy podobné situácie posudzujú rozdielne, zvlášť pokiaľ ide o určovacie žaloby. Za peniazmi oceníteľný predmet konania sú považované spory, v ktorých ide o určenie vlastníckeho práva k veci (II. ÚS 478/2014, I. ÚS 119/2012). Naopak, za peniazmi neoceníteľný predmet konania sa považujú napríklad konania o určenie neplatnosti právneho úkonu (3MCdo/9/2009, 2MCdo/8/2009), konania o určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok (1ObdoV/43/2011) alebo incidenčné konania (1M ObdoV/17/2006, 5Obdo/48/2014, porovnaj tiež III. ÚS 534/2011).

Z dosiaľ uvedenej pestrej judikatúry všeobecných súdov v otázke oceníteľnosti predmetu konania na účely určenia tarifnej hodnoty veci vyplýva, že vždy je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností každej jednotlivkej veci. Ústavný súd už v tomto kontexte uviedol, že pri aplikácii § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky má rozhodujúci význam najmä v ňom uvedené slovné spojenie „ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch“. Vyjadriť hodnotu predovšetkým znamená vysporiadať sa so skutočným obsahom predmetu konania, t. j. s tým, aké účinky má pre účastníkov (resp. strany sporu) meritórne rozhodnutie súdu v tomto konaní (II. ÚS 492/2013, IV. ÚS 187/2018, I. ÚS 92/2020, I. ÚS 111/2020).

Podľa nálezov ústavného súdu č. k. I. ÚS 58/2021 z 5. mája 2021 je pri vyčíslení trov konania pri určovacích sporoch potrebné rozlišovať dve kategórie. Do prvej kategórie patria spory, ktorých predmetom je definitívne určenie a výsledkom je rozsudok, ktorého účinkom je nadobudnutie konkrétnej (peniazmi oceníteľnej) hodnoty. Ak napríklad žalobca uspeje v spore o určenie vlastníckeho práva, nehnuteľnosť je definitívne katastrálne zaevidovaná ako jeho majetok, a preto je úplne opodstatnené, aby sa za tarifnú hodnotu veci považovala cena, resp. hodnota nehnuteľnosti. Druhú kategóriu tvoria spory, ktorých predmetom nie je definitívne určenie, ale určenie quasi prejudiciálne – na účely vysporiadania iného právneho vzťahu. Pôjde o určovacie spory, ktorých výsledkom nebude konečná súdna ochrana, ale na účel dosiahnutia jej definitívneho hmatateľného účinku sa nárok musí žalovať samostatne zo zákonných dôvodov. V týchto prípadoch nie je možné hodnotu predmetu sporu vyjadriť v peniazoch, čo opodstatňuje aplikáciu § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky (obdobne IV. ÚS 238/2022). 18. V rámci prejednávanej veci bolo predmetom konania rozhodovanie o žalobe sťažovateľov, ktorou sa proti žalovaným domáhali určenia neplatnosti právnych úkonov (vyhlásenia o uznaní dlhu a súhlasu s exekúciou a vykonateľnosťou spísaných vo forme notárskej zápisnice). Práve vzhľadom na predmet sporu, ktorým nebolo zaplatenie vymáhanej pohľadávky

	<p>(a contrario uloženie povinnosti zdržať sa konania sledujúceho k uspokojeniu pohľadávky), ale (iba) určenie, či sporné právne úkony sú neplatné, podľa názoru ústavného súdu pri určovaní tarifnej odmeny za poskytnuté právne služby nebol daný základ v hodnote pohľadávky. Výsledok tohto sporu totiž nezakladá priamo nárok na uspokojenie tejto pohľadávky. Určenie, že právne úkony sťažovateľov sú neplatné, nemohlo mať na nich priamy materiálny dosah, pretože na základe rozhodnutia súdu by sťažovatelia neboli zviazaní plniť uznaný dlh. V prípade úspechu sťažovateľov v spore by samotný určovací výrok iba určil, že sporné právne úkony sú neplatné.</p> <p>Neoceniteľná povaha predmetu sporu vyplýva aj z uznesenia vyššieho súdneho úradníka okresného súdu zo 6. augusta 2021 [právny názor zakotvený v ustálenej judikatúre ústavného súdu totiž zahŕňa požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09, II. ÚS 112/2020, III. ÚS 347/2021)], v ktorom uviedol, že v rámci podanej žaloby bol zo strany sťažovateľov zaplatený súdny poplatok vo výške 99,50 eur, t. j. pevnou sumou, ktorou sa uhrádza súdny poplatok v prípadoch, keď nie je možné predmet konania oceniť v peniazoch (obdobne I. ÚS 58/2021). Podanou žalobou sa teda nemalo (a ani nemohlo) priamo priznať právo, hodnota ktorého je vyjadriteľná v peniazoch, rovnako ako účelom (podstatou a zmyslom) právnej služby nebolo dosiahnutie plnenia zo strany žalovaných, ale len určenie, že (či) sú sťažovatelia dlžníkmi. Vychádzajúc z uvedeného je potom pri rozhodovaní o trovách konania v prípade žaloby o určenie neplatnosti právnych úkonov (vyhlásenia o uznaní dlhu a súhlas s exekúciou a vykonateľnosťou) namieste určenie základnej sadby tarifnej odmeny advokáta podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, nie podľa § 10 ods. 2 vyhlášky, pretože hodnotu určovaného práva objektívne nie je možné stanoviť. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľov podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre jej zjavnú neopodstatnenosť.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 23. 9. 1997 vo veci Robins proti Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	zápisnica-notárska trovy konania-náklady konania

spisová značka	III. ÚS 509/2022
populárny názov	Trovy starej exekúcie
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	08.09.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 11 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Z judikatúry ústavného súdu, zo zákonnej úpravy ani z rozhodovacej praxe exekučného súdu podľa názoru ústavného súdu nevyplýva, že by nádej na získanie majetkového práva (zaplatených trov starej exekúcie uplatnených v opätovnom exekučnom konaní) dosahovala takú úroveň, že by mala byť

	<p>premietnutá do reálneho priznania, resp. vymoženía uplatnenej sumy. Záujem majetkovej povahy s povahou pohľadávky podľa ústavného súdu nemá dostatočný právny základ na to, aby ho bolo možné považovať za „legitímne očakávanie“. Hoci právna úprava zákona o ukončení niektorých exekučných konaní a Občianskeho zákonníka nevyklučuje uplatnenie takéhoto majetkového práva, resp. ho umožňuje, rozhodujúcu úlohu pri riešení tejto otázky zohráva podľa názoru ústavného súdu aplikačná prax. Verejne dostupná rozhodovacia prax exekučného súdu, je založená na výklade, ktorý priznanie náhrady takýchto konkrétnych nákladov neuznáva a striktné vyčleňuje oprávneným zaplatené trovy starej exekúcie z vymáhania v exekúcii vedenej na základe opätovného návrhu. V takomto prípade sa oprávnený v exekučnom konaní nestáva v nádeji na vymoženie náhrady trov starých exekúcií nositeľom „legitímneho očakávania“ hodného ochrany podľa čl. 1 dodatkového protokolu.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľka ako oprávnená v exekučných konaniach vymáhala pohľadávky voči dvom povinným fyzickým osobám, a to v sume 99,58 eur voči každej z nich. Exekúcie boli zastavené na základe upovedomení o zastavení starej exekúcie z 26. júna 2020 podľa zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Proti upovedomeniam neboli podané námietky a v zmysle výziev na úhradu trov starých exekúcií boli tieto v sumách 42 eur aj uhradené. Následne sťažovateľka podala 1. októbra 2020 opätovné návrhy na vykonanie exekúcie, ktorými si uplatnila aj náhradu paušálnych trov vo výške 42 eur. Okresný súd uzneseniami z 19. novembra 2020 (ďalej len „uznesenia o zamietnutí časti návrhu“) vydanými vyšším súdnym úradníkom návrhy sťažovateľky na vykonanie exekúcie zamietol v časti vymáhaného nároku, a to nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 42 eur. Napadnutými rozhodnutiami z 30. novembra 2020 okresný súd zamietol sťažnosti sťažovateľky podané proti uzneseniam o zamietnutí časti návrhu.</p> <p>Sťažovateľka v ústavných sťažnostiach tvrdí, že okresný súd rozhodol v rozpore so zákonom, svoje rozhodnutia neodôvodnil žiadnym zákonným ustanovením, ale subjektívnym názorom sudcu, nerešpektoval účel a zámer zákonodarcu ani právny a záväzný názor ústavného súdu.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p><u>K namietanému porušeniu práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie</u></p> <p>Ústavný súd, konštatuje, že okresný súd sa adekvátnym spôsobom vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami, ktoré sťažovateľka predniesla v jej podaniach. Zrozumiteľným spôsobom poukázal na obmedzenia pre prijatie záveru o záväznosti výkladu normatívneho textu obsiahnutého v dôvodovej správe zákona o ukončení niektorých exekučných konaní vo vzťahu k rozhodovacej právomoci všeobecného súdu. Práca s dôvodovou správou na účely výkladu normatívneho textu má svoje vnútorné aplikačné limity. Spravidla o nej možno uvažovať v prípadoch, ak znenie normatívneho textu pripúšťa viacero výkladových alternatív. Z odôvodnení vyplýva, že okresný súd sa s dôvodovou správou oboznámil, keď odkazoval na jej konkrétne časti, ktoré porovnal so zákonným znením. Na sťažovateľkinu podstatnú argumentáciu o trovách starej exekúcie ako príslušenstve pohľadávky okresný súd uviedol relevantné argumenty o nedostatku exekučných titulov proti povinným na zaplatenie trov starej exekúcie. Poukázal tiež na širšie okolnosti obmedzenia trvania očakávania sťažovateľky na vymoženie pohľadávky v dôsledku zákona o ukončení niektorých exekučných konaní, ako aj na nemožnosť prenášania nákladov (neúspešnej) sťažovateľky zo starých skončených exekúcií na povinných v opätovných exekúciách. Ústavný súd takéto odôvodnenia nehodnotí ako svojvoľné, pretože úvahy okresného súdu sú rozumným postupom vyvoditeľné zo skutkových okolností prípadov a sú s nimi dostatočne previazané.</p> <p>Ako správne sťažovateľka poukazuje, ústavný súd v nedávnej dobe opakovane odmietol ústavné sťažnosti oprávnených namietajúcich porušenie ich základných práv v exekučnom konaní výzvami na úhradu trov starých exekúcií v upovedomeniach o zastavení starých exekúcií vydaných súdnymi exekútormi</p>

podľa zákona o ukončení niektorých exekučných konaní (I. ÚS 219/2020, II. ÚS 209/2020, III. ÚS 252/2020, IV. ÚS 160/2020 a ďalšie). Ústavný súd v nich vyslovil názor, že „sťažovateľovi nič nebráni podať opätovne návrhy na vykonanie týchto exekúcií podľa § 9 zákona č. 233/2019 Z. z., v rámci ktorých si môže uplatniť aj náhradu paušálnych trov starej exekúcie ako náklad spojený s uplatnením pohľadávky“. Tento názor však nemá žiaden ústavnoprávne relevantný význam pre posudzovanie teraz prerokúvaných vecí. V spomínaných rozhodnutiach nešlo o vyslovenie ústavnoprávne významného právneho názoru, keďže tento sa netýkal podstaty rozhodovania ústavného súdu pri posudzovaní skôr podaných ústavných sťažností (ratio decidendi), ale budúceho možného návrhového uplatnenia náhrady paušálnych trov starej exekúcie. Už citovanú formuláciu je preto potrebné vnímať len ako deklaráciu procesnej legitímácie sťažovateľa spojenej s možnosťou podania opätovného návrhu na vykonanie exekúcie (teda načrtnutia popísanej možnosti), nie však odobrením dôvodnosti predmetnej náhrady, teda legitímácie vecnej. Tá môže byť, samozrejme, posúdená až v konaní, v ktorom k posudzovaniu uplatneného nároku dôjde, nie vopred a hypoteticky (IV. ÚS 512/2021).

Nosný záver okresného súdu, že v novom exekučnom konaní nemá sťažovateľka proti povinnej nárok na vymożenie náhrady paušálnych trov starej exekúcie, ktoré uhradila súdnemu exekútorovi na základe upovedomenia o zastavení starej exekúcie, nenesie znaky svojvoľnosti ani arbitrárnosti, nepopiera zmysel aplikovanej právnej úpravy týkajúcej sa exekučného konania či tzv. starých exekúcií (bližšie napr. I. ÚS 224/2020) a predovšetkým obsahuje dostatočne náležité a zrozumiteľné vysvetlenie. Ústavný súd ústavné sťažnosti sťažovateľky v týchto častiach odmietol ako zjavne neopodstatnené podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu práva vlastníť majetok a práva na ochranu majetku

V okolnostiach vecí sa sťažovateľka domáha ochrany vlastníckeho práva v jeho prvej chránenej zložke ako vlastníckeho práva ku konkrétnej veci alebo k právu, špecificky v zmareniach z tejto zložky vyplývajúceho odvodeného práva, resp. legitímneho očakávania nadobudnúť majetok. Z judikatúry EŠLP vyplýva, že dôležitým obmedzením ochrany vlastníctva je požiadavka, aby majetok existoval. Z čl. 1 dodatkového protokolu nevyplýva právo nadobúdať majetok. Pojem majetok sa môže vzťahovať na „skutočný majetok“ a na „majetkové hodnoty“ vrátane pohľadávok, na ktorých základe sťažovateľ môže prinajmenšom tvrdiť svoje „legitímne očakávanie“ skutočného užívania práva vlastníť majetok.

Budúce právo môže byť považované za majetok, pokiaľ už bolo nadobudnuté alebo ak je predmetom pohľadávky, ktorá je určitá. Ochrana poskytovaná čl. 1 dodatkového protokolu sa za istých okolností môže vzťahovať aj na „legitímne očakávanie“, ktorého predmetom je nadobudnutie majetkovej hodnoty. V prípade, že majetkový záujem má charakter pohľadávky, možno predpokladať, že dotknutá osoba má „legitímny záujem“, pokiaľ má tento záujem dostatočný základ vo vnútroštátnom práve, napr. ak je potvrdený ustálenou judikatúrou súdov (Kopecký proti Slovensku, rozsudok z 28. 9. 2004, č. 44912/98, § 52). O existencii „legitímneho očakávania“ však nie je možné hovoriť, ak panujú rozpory o tom, ako má byť vnútroštátne právo vykladané a uplatňované, a ak vnútroštátne súdy definitívne odmietli argumenty predložené v tomto ohľade sťažovateľom (Glaser proti Českej republike, rozsudok zo 14. 2. 2008, č. 55179/00, § 50 – § 52, Anheuser-Busch Inc. proti Portugalsku, rozsudok z 11. 1. 2007, č. 73049/01, § 63 – § 65), a preto je dôležité odpovedať na otázku, či sa za daných okolností sťažovateľka stala nositeľkou opodstatneného záujmu chráneného čl. 1 dodatkového protokolu.

Pokiaľ ide o základ nároku na paušálne trovy starej exekúcie podľa § 6 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní patriaceho súdnemu exekútorovi po zastavení exekúcie, ústavný súd uvádza, že v zmysle jeho judikatúry by mohlo

ísť o majetok požívajúci ochranu podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu (m. m. II. ÚS 31/04), hoci na rozdiel od odkazovanej veci k jeho nadobudnutiu môže dôjsť v tomto prípade aj bez rozhodnutia všeobecného súdu, len na základe upovedomenia samotného súdneho exekútora o zastavení starej exekúcie podľa § 5 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní.

Naproti tomu oprávnený ako subjekt podľa zákona o ukončení niektorých exekučných konaní znášajúci prípadné súdnym exekútorom uplatnené trovy starej exekúcie v tom istom zákone nemá obdobným spôsobom zakotvený nárok na náhradu trov starej exekúcie proti povinnému, ak sa rozhodne podať opätovný návrh na vykonanie exekúcie a uplatniť si ich. V § 9 ods. 3 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní je však uvedené pravidlo, že okrem náhrady súdneho poplatku za (opätovný) návrh oprávnený nemá nárok na náhradu trov spojených s jeho podaním. Z formulácie tohto ustanovenia je možné vyvodiť, že zákonodarca si je vedomý toho, že oprávnenému môžu vzniknúť trovy spojené s podaním opätovného návrhu, rozhodol sa však obmedziť trovy oprávneného uspokojované v novej exekúcii na jedinú ich zložku, a to zaplatený súdny poplatok. Napriek tomu ústavný súd pripúšťa, že vo vzťahu k ďalším nákladom súvisiacim s ukončením predošlej exekúcie môžu vzniknúť aplikačné či výkladové otázky, na ktoré musí odpovedať exekučný súd. Z textu § 9 ods. 3 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní použitím výkladu a *contrario* sa iste dá právne uvažovať o uplatňovaní trov starej exekúcie aj spôsobom naznačeným sťažovateľkou, ktorý vyplýva z hmotného práva a spomína ho aj dôvodová správa. V nej zákonodarca len poukázal na možné hmotnoprávne riešenie, ktoré nepovažoval za potrebné zakotviť do záväzného textu zákona.

Uhradením paušálnych trov starých exekúcií súdnemu exekútorovi sťažovateľka splnila povinnosť vyplývajúcu zo zákona o ukončení niektorých exekučných konaní a z upovedomení o zastavení starej exekúcie. Či sa tým peňažná hodnota transformovala do príslušenstva pôvodne vymáhaných pohľadávok a stala sa samostatným právom, ktoré by mohla vykonávať, však bolo podľa názoru ústavného súdu otázkou výkladu jednoduchého práva patriacou okresnému súdu. Okresný súd ako orgán s právomocou túto otázku autoritatívne posúdiť však (opakovane) neprijal takýto výklad. Išlo pritom o novú právnu otázku vzniknutú v súvislosti prijatím zákona o ukončení niektorých exekučných konaní, ktorý nadobudol účinnosť v januári 2020. Ústavný súd v súlade s pravidlami uplatňovania svojej právomoci považuje za vhodné, aby takéto otázky primárne riešil a vyvodzoval z nich ďalšie procesné následky samotný okresný súd v podobe vydania poverení na vykonanie exekúcie alebo zamietnutia návrhov na vykonanie exekúcie. Ak ústavný súd nezistil zo strany okresného súdu v napadnutých rozhodnutiach arbitrárnosť, musí vychádzať zo záveru, že zákonný nárok na náhradu paušálnych trov starých exekúcií proti povinným v exekučných konaniach začatých na základe opätovných návrhov sťažovateľka nemá. Totožná právna otázka bola predmetom rozhodovania ústavného súdu aj vo veciach vedených pod sp. zn. III. ÚS 557/2021, IV. ÚS 512/2021 a IV. ÚS 616/2021.

Všeobecné pravidlo pre rozlíšenie, kedy je pohľadávka dostatočne určitá a kedy je skôr v polohe nádeje, je, že pokiaľ bolo určité majetkové právo priznané právoplatným rozhodnutím vnútroštátneho orgánu, ktoré je vykonateľné, potom ide o „majetok“ v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu (KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 1261). V okolnostiach prípadov je situácia špecifická tiež tým, že ide o exekučné konania, v ktorých sa má posúdiť priznanie majetkového práva. Vyhovenie zamietnutým častiam návrhov sťažovateľky by znamenalo poverenia súdneho exekútora na vykonanie exekúcií aj na uplatňovanú sumu 42 eur. Poverenie však nie je „klasickým“ súdnym rozhodnutím, ale ide o individuálny právno-aplikačný akt adresovaný súdnemu exekútorovi, ktorý nemá priame právne účinky proti osobe povinného, nie je rozhodnutím vo veci samej a nezakladá prekážku *res iudicata* (ŠTEVČEK, M., KOTRECOVÁ, A., TOMAŠOVIČ, M., MOLNÁR, P. a kol. Exekučný poriadok. Komentář. 3. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2018, s. 275). Podľa názoru ústavného súdu preto nie je vhodné, aby sa spomenuté pravidlo malo

	<p>zodpovedajúco vzťahovať aj na takéto rozhodnutie exekučného súdu, ktorým sa potvrdzuje zákonnosť vedenia exekúcie a ktoré môže byť v ďalšom priebehu exekúcie prehodnotené. Určujúcim pre potreby súdnej praxe by v tejto súvislosti mohli byť skôr uznesenia exekučného súdu o zamietnutí návrhu na vykonanie exekúcie alebo o zastavení exekúcie, z ktorých môže tiež vyplývať spôsob posudzovania uplatnených súm predstavujúcich pôvodne trovy starej exekúcie.</p> <p>V súhrne zo sťažovateľkou odkazovanej judikatúry ústavného súdu, zo zákonnej úpravy alebo z rozhodovacej praxe exekučného súdu podľa názoru ústavného súdu nevyplýva, že by nádej sťažovateľky na získanie majetkového práva dosahovala takú úroveň, že by mala byť premietnutá do reálneho priznania, resp. vymoženía uplatnenej sumy. Jej záujem majetkovej povahy s povahou pohľadávky podľa ústavného súdu nemá dostatočný právny základ na to, aby ho bolo možné považovať za „legitímne očakávanie“. Hoci právna úprava zákona o ukončení niektorých exekučných konaní a Občianskeho zákonníka nevyklučuje uplatnenie sťažovateľkinho majetkového práva, resp. ho umožňuje, rozhodujúcu úlohu pri riešení tejto otázky zohráva podľa názoru ústavného súdu aplikačná prax. Verejne dostupná rozhodovacia prax exekučného súdu, ako aj napadnuté rozhodnutia sú založené na výklade, ktorý priznanie náhrady takýchto konkrétnych nákladov neuznáva a striktne vyčleňuje oprávneným zaplatené trovy starej exekúcie z vymáhania v exekúcii vedenej na základe opätovného návrhu. Ústavný súd za takéhoto stavu preto uzatvára, že sťažovateľka sa v prerokovaných veciach nestala v nádeji na vymoženie náhrady trov starých exekúcií nositeľkou „legitímneho očakávania“ hodného ochrany podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní ústavných sťažností k záveru, že medzi napadnutými rozhodnutiami okresného súdu a obsahom označených práv neexistuje súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavných sťažností na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení a ústavné sťažnosti sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnené podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	<p>Kopecký proti Slovensku, rozsudok z 28. 9. 2004, č. 44912/98, § 52 Glaser proti Českej republike, rozsudok zo 14. 2. 2008, č. 55179/00, § 50 – § 52 Anheuser-Busch Inc. proti Portugalsku, rozsudok z 11. 1. 2007, č. 73049/01, § 63 – § 65</p>
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	exekúcia-trovy exekúcie

Nález - priet'ahy:

spisová značka	III. ÚS 256/2022
populárny názov	Väzba - rozšírenie obvinenia
sudca spravodajca	Peter Straka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	08.09.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5
analytická právna veta	<p>Z ustálenej súdnej praxe možno odvodiť, že rešpektovanie požiadavky prednostného a urýchleného rozhodovania vo väzobných veciach by nemalo ísť na úkor rešpektovania zásad spravodlivého súdneho procesu, k čomu treba podradiť nutnosť riadneho naštudovania spisu sudcom či senátom pred konaním vo veci samej.</p> <p>Aj v prípade, ak dôjde k rozšíreniu pôvodného obvinenia o ďalší skutok, pre ktorý obvinený nebol vzatý do väzby, môže súd konajúci o väzbe odôvodniť</p>

	<p>d'alsie trvanie väzby s'azovateľa aj poukazom na skutok, o ktorý bolo pôvodné obvinenie rozšírené, pokiaľ tento skutok súvisí so skutkom, pre ktorý bol obvinený pôvodne vzatý do väzby alebo ide o rovnorodú (obdobnú) trestnú činnosť. Z uvedeného tak vyplýva, že ak po vzatí obvineného do väzby dôjde k rozšíreniu pôvodného obvinenia o ďalší skutok, je akceptovateľné týmto rozšírením obvinenia odôvodniť (umocniť) ďalšie trvanie väzby obvineného.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Na s'azovateľov a ďalšie osoby bola prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky 17. júna 2021 na Špecializovanom trestnom súde (ďalej len „špecializovaný súd“) podaná obžaloba pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi a v prípade s'azovateľky aj pre zločin marenia spravodlivosti v jednočinnom súbehu s prečinom marenia výkonu úradného rozhodnutia. Sudca pre prípravne konanie špecializovaného súdu v spojení s najvyšším súdom vzal s'azovateľov 20. júna 2020 do väzby. S'azovateľku z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) TP a s'azovateľa z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) TP. Neskôr došlo k predĺženiu lehoty väzby s'azovateľov, pričom s'azovateľovi odpadol kolúzny dôvod väzby. Špecializovaný súd po podaní obžaloby (17. júna 2021) rozhodoval o tzv. súdnej väzbe s'azovateľov, ktorých v spojení s najvyšším súdom ponechal vo väzbe. S'azovatelia 23. decembra 2021 doručili špecializovanému súdu žiadosti o ich prepustenie z väzby na slobodu. Špecializovaný súd uznesením z 3. januára 2022 zamietol žiadosti s'azovateľov o ich prepustenie z väzby na slobodu.</p> <p>Najvyšší súd namietaným uznesením zamietol s'aznosti s'azovateľov ako nedôvodné s odôvodnením, že kolúzny dôvod väzby s'azovateľky naďalej trvá. Najvyšší súd poukázal na správanie s'azovateľky vo výkone väzby, ktorá mala prostredníctvom tzv. motákov zasielať inštrukcie osobe na slobode, aby táto osoba ničila dôkazy dôležité pre trestné stíhanie (za tento skutok jej bolo vznesené obvinenie). Vo vzťahu k preventívnej väzbe najvyšší súd vo všeobecnosti uviedol, že s'azovatelia sú stíhaní pre závažnú trestnú činnosť drogového charakteru, pričom nemalo ísť o jednorazový prípad, ale o opakovanú činnosť. Vo vzťahu k s'azovateľke najvyšší súd uviedol, že táto mala až do svojho zadržania pokračovať v neoprávnenom nakladaní s metamfetamínom, pričom k nemu malo dochádzať bez ohľadu na to, či obžalovaní mali aj legálny príjem alebo nie.</p> <p>S'azovatelia sa ústavnou s'aznosťou domáhali vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky. S'azovatelia navrhovali zrušiť namietané uznesenie, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.</p> <p>Podľa s'azovateľky plynutím času a nekonaním súdu došlo k výrazným zmenám aj vo vzťahu ku kolúznemu dôvodu jej väzby. Tiež namietala, že špecializovaný súd a najvyšší súd o nahradení jej väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka nerozhodovali v dvoch stupňoch. S'azovateľ namietal, že preventívny dôvod jeho väzby nemôže byť viazaný na skutok, pre ktorý nebol vzatý do väzby. S'azovatelia tvrdili, že v konaní vo veci samej došlo k vzniku zbytočných prietahov.</p>
z odôvodnenia	<p><u>K prietahom vo veci samej</u></p> <p>Najvyšší súd v namietanom uznesení zhrnul chronológiu úkonov špecializovaného súdu a najvyššieho súdu po podaní obžaloby. Ústavný súd po preskúmaní namietaného uznesenia v tejto časti konštatuje, že od podania obžaloby (17. júna 2021) špecializovaný súd v spojení s najvyšším súdom vykonávali bežné procesné úkony (doručenie obžaloby obžalovaným a ich obhajcom, rozhodovanie o žiadostiach obžalovaných o ich prepustenie z väzby na slobodu, predbežné prejednanie obžaloby). Špecializovaný súd v rámci predbežného prejednanja obžaloby 21. októbra 2021 rozhodol o postúpení veci Okresnému súdu Trnava, pričom proti tomuto rozhodnutiu podal s'aznosť prokurátor, o ktorej rozhodol najvyšší súd 15. decembra 2021. Z namietaného</p>

uznesenia vyplýva, že po rozhodnutí o postúpení veci (21. októbra 2021) bolo toto rozhodnutie predsedom senátu špecializovaného súdu vypracované a expedované stranám. Po doručení sťažnosti prokurátora a jej vecného odôvodnenia 22. novembra 2021 bola táto následne zaslaná jednotlivým obžalovaným a ich obhajcom a 25. novembra 2021 bol spis so sťažnosťou prokurátora predložený na rozhodnutie najvyššiemu súdu. Najvyšší súd v rámci preskúmaného rozhodnutia uviedol, že predložený spis s obžalobou má cca 6,5 tisíc strán (20 zväzkov), obžaloba bola podaná na osem osôb a štyri skutky a vo veci bolo už v rámci prípravného konania vykonané rozsiahle dokazovanie.

K námietke sťažovateľov, že špecializovaný súd nerozhodol v rámci rozhodovania o väzbe súčasne o postúpení veci, najvyšší súd v namietanom uznesení, ako aj vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedol, že § 238 ods. 4 TP upravuje možnosť časovo rozdielnych rozhodnutí o týchto dvoch otázkach, pričom špecializovaný súd potreboval na oboznámenie sa so spisom na účely rozhodovania podľa § 244 ods. 1 TP dlhšie časové obdobie vzhľadom na jeho rozsiahlosť. Z ustálenej súdnej praxe možno odvodiť, že rešpektovanie požiadavky prednostného a urýchleného rozhodovania vo väzobných veciach by nemalo ísť na úkor rešpektovania zásad spravodlivého súdneho procesu, k čomu treba podradiť nutnosť riadneho naštudovania spisu sudcom či senátom pred konaním vo veci samej.

Ústavný súd v tejto časti konštatuje, že najvyšší súd sa včasne zaoberal sťažnostnými námietkami sťažovateľov, čo potvrdzuje chronológia procesného postupu všeobecných súdov po podaní obžaloby. Je potrebné prisvedčiť najvyššiemu súdu, že rozsah spisového materiálu si vyžaduje dlhšie časové obdobie na jeho naštudovanie, aby bolo možné vo veci spravodlivo a komplexne rozhodnúť. Rovnako vo vzťahu k namietanému vzniku zbytočných prietahov vo veci samej ústavný súd nezaznamenal obdobie nečinnosti, ktoré by dosahovalo ústavnoprávnu intenzitu. Ústavný súd preto v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel

K dôvodnosti väzby sťažovateľky

Najvyšší súd v namietanom uznesení vo vzťahu ku kolúznei väzbe sťažovateľky uviedol, že sťažovateľka sa mala počas výkonu väzby kolúzne správať prostredníctvom tzv. motákov, ktorými mala dávať inštrukcie osobe na slobode, aby táto ničila dôkazy, ktoré môžu byť dôležité pre trestné konanie. K dôvodnosti preventívnej väzby najvyšší súd uviedol, že sťažovateľka až do svojho zadržania pokračovala v neoprávnenom nakladaní s metamfetamínom a bez ohľadu na to, či mala alebo nemala legálny príjem. Vzhľadom na uvedené ústavný súd uvádza, že materiálne predpoklady väzby v predmetnej veci sa v priebehu prípravného konania pôvodne dôvodného podozrenia zo spáchania stíhaného trestného činu sťažovateľky nerozptýlili a 17. júna 2021 bola na sťažovateľku a ďalšie osoby podaná obžaloba. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd ďalšie trvanie väzobného stíhania sťažovateľky odôvodnil dostatočne a ústavne udržateľne. Ústavný súd nemôže prisvedčiť námietke sťažovateľky o oslabení kolúzneho dôvodu jej väzby ani z dôvodu vzniku zbytočných prietahov vo veci samej.

Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti tiež namietala, že všeobecné súdy na oboch inšanciách nerozhodli o nahradení jej väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. K tejto námietke ústavný súd poznamenáva, že podľa nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 67/2013 z 5. júna 2013 musia súdy o nahradení väzby obvinenej osoby dohľadom probačného a mediačného úradníka rozhodnúť ex offio, t. j. aj bez návrhu. Ústavný súd uviedol, že z uznesenia špecializovaného súdu z 3. januára 2022 vyplýva, že opomenul ex offio rozhodnúť o nahradení väzby sťažovateľky dohľadom probačného a mediačného úradníka, avšak najvyšší súd v rámci sťažnostného konania túto chybu samostatným výrokom napravil. Z uvedeného tak možno konštatovať, že najvyšší súd v rámci svojej prieskumnej činnosti sťažnostného súdu napravil

	<p>pochybenie špecializovaného súdu, preto námietka sťažovateľky v tomto smere neobstojí. Vzhľadom na uvedené ústavný súd v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.</p> <p><u>K dôvodnosti väzby sťažovateľa</u></p> <p>Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namietal, že nemožno viazať preventívny dôvod jeho väzby na skutok, pre ktorý nebol vzatý do väzby. Túto sťažnostnú argumentáciu odvíjal od skutočnosti, že v rámci prípravného konania bol vzatý do väzby na základe vzneseného obvinenia pre zločin založenia zosnovania a podporovania zločineckej skupiny. Sťažovateľ v rámci konania pred všeobecnými súdmi, ako aj v podanej ústavnej sťažnosti namietal, že všeobecné súdy odôvodňovali jeho preventívny dôvod väzby [§ 71 ods. 1 písm. c) TP] drogovou trestnou činnosťou (pokračovací obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi, pre ktorý mu bolo v rámci prípravného konania rozšírené pôvodne vznesené obvinenie, avšak pre tento trestný čin (skutok) nebol v rámci prípravného konania vzatý do väzby a ani nedošlo k skutkovému rozšíreniu dôvodov jeho väzby aj pre tento skutok (trestný čin) či už v rámci prípravného konania alebo súdneho konania.</p> <p>Ústavný súd dáva do pozornosti uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 402/2021 zo 17. augusta 2021, na ktoré poukázal v rámci namietaného uznesenia aj najvyšší súd a z ktorého vyplýva, že aj v prípade, ak dôjde k rozšíreniu pôvodného obvinenia o ďalší skutok, pre ktorý obvinený nebol vzatý do väzby, môže súd konajúci o väzbe odôvodniť ďalšie trvanie väzby sťažovateľa aj poukazom na skutok, o ktorý bolo pôvodné obvinenie rozšírené, pokiaľ tento skutok súvisí so skutkom, pre ktorý bol obvinený pôvodne vzatý do väzby alebo ide o rovnorodú (obdobnú) trestnú činnosť. Z uvedeného tak vyplýva, že ak po vzatí obvineného do väzby dôjde k rozšíreniu pôvodného obvinenia o ďalší skutok, je akceptovateľné týmto rozšírením obvinenia odôvodniť (umocniť) ďalšie trvanie väzby obvineného. V prípade sťažovateľa, ako už ústavný súd naznačil v úvode tejto časti nálezu, bolo nesporné, že bol vzatý do väzby pre skutok, pre ktorý mu bolo vznesené pôvodné obvinenie, t. j. pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny. Po jeho vzatí do väzby (20. júna 2020) mu však bolo 4. novembra 2020 vznesené (rozšírené) obvinenie pre pokračovací obzvlášť závažný zločin výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi, ktorú mal páchať práve v rámci zločineckej skupiny. Z uvedeného tak vyplýva, že skutok, pre ktorý bol sťažovateľ pôvodne vzatý do väzby, súvisí so skutkom, pre ktorý bolo sťažovateľovi po jeho vzatí do väzby rozšírené pôvodné obvinenie, a tak sú všeobecné súdy oprávnené odôvodniť väzobné stíhanie sťažovateľa s poukazom na jeho ďalšiu (súvisiacu) trestnú činnosť rovnorodého (resp. obdobného) charakteru, ktorá nie je (nebola) stíhaná väzobne. Na základe uvedeného preto ústavný súd ani v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	<p>Uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 402/2021 zo 17. augusta 2021</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>väzba-dôvody väzby prieťahy v konaní-nečinnosť</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov

a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.